

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Перший проректор
Шинкарик М.І.

М.І. Шинкарик
_____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни «Професійна самореалізація особистості
соціального працівника»
ступінь вищої освіти – магістр
галузь знань 23 – «Соціальна робота»
спеціальність 231 – «Соціальна робота»
освітньо-наукова програма – «Соціальна робота та
соціальна політика»**

Кафедра психології та соціальної роботи

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	2	3	36	24	6	4	80	150	3

Тернопіль – ТНЕУ, 2018

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Професійна самореалізація особистості соціального працівника»
1. Опис програми «Професійна самореалізація особистості
соціального працівника»

Дисципліна – «Професійна самореалізація особистості соціального працівника»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань: 23 – «Соціальна робота»	Статус дисципліни вибіркова Мовна навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність: 231 – «Соціальна робота»	Рік підготовки: Денна – 2 Семестр: Денна – 3
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: Денна – 36 год. Практичні заняття: Денна – 24 год.
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: Денна – 80 год. Індивідуальна робота: Денна – 6 год.
Тижневих годин: год., з них аудиторних – год.		Вид підсумкового контролю – іспит

2. Мета і завдання дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Важливим аспектом роботи соціального працівника є забезпечення оптимальних умов для розвитку особистості фахівця, надання самопомоги у розв'язанні особистісних проблем. Розв'язання цих завдань неможливе без знання сутності і структури особистості, закономірностей її становлення і розвитку. Тому у програмі навчальної дисципліни передбачено розкриття різноманітних наукових підходів, концепцій і принципів до вивчення особистості, які значною мірою поглиблюють розуміння природи особистості, її поведінки, що були розглянуті в курсі. Це дає змогу соціальному працівнику зорієнтуватися у можливостях професійної самореалізації..

Предметом навчальної дисципліни є процес становлення особистості як фахівця, який відбувається у соціумі, так як людина впродовж своєї життєдіяльності набуває складної системи взаємозв'язків із оточенням (через процес соціалізації).

Теоретико-методологічні основи навчальної дисципліни забезпечать вивчення соціальної основи формування особистісних якостей, соціального змісту та функцій особистості як джерела суспільного життя та його реального носія дає, що передбачає вирішення багатьох завдань у сферах освіти, управління та організації діяльності людини.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх соціальних працівників системи спеціальних знань щодо теоретичних основ соціальної роботи та сприяння формуванню у майбутніх соціальних працівників професійної свідомості.

При цьому завданнями дисципліни є:

- аналіз змісту основних підходів, теоретичних концепцій щодо сутності роботи в соціальній сфері;
- виявлення умов становлення, функціонування і розвитку особистості;
- висвітлення можливостей застосування теоретичних ідей у соціально-психологічній практиці.

2.2. Передумови для вивчення дисципліни.

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: загальна психологія, психологія особистості, основи консультивання.

2.3. Завдання вивчення дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника»

Основними завданнями вивчення дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника» є:

- розкрити сутність основних проблем у соціальній роботі та ознайомити із загальними підходами та можливими методами їх розв'язання;
- ознайомити майбутніх соціальних працівників з принципами і стандартами діяльності соціального працівника, що зафіксовані у відповідних документах;
- підготувати майбутніх фахівців із соціальної роботи до прийняття рішень у практичній фаховій діяльності.

В результаті вивчення дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника» студенти повинні:

- опанувати зміст дисципліни з метою збагачення методичного арсеналу соціального працівника;
- навчитися використовувати багатство прийомів та методів професійного саморозвитку у процесі самореалізації;
- сформувати практичні навички здійснення профдіяльності, володіти набором процедур (технік, методів), спрямованих на надання ефективної соціальної допомоги.

2.4. Завдання лекційних занять

Завдання проведення лекцій полягає у:

- викладенні студентам у відповідності з програмою та робочим планом основних питань дисципліни, звертаючи головну увагу на характер взаємодії у професійній діяльності соціального працівника, розкритті сутності основних проблем у соціальній роботі та ознайомленні із

- принципами і стандартами діяльності соціального працівника, що зафіксовані у відповідних документах;
- формуванні у студентів цілісної системи теоретичних знань з курсу «Професійна самореалізація особистості соціального працівника».

2.5. Завдання практичних занять

Завданнями проведення практичних занять є:

- ознайомити майбутніх соціальних працівників з принципами і стандартами діяльності соціального працівника, що зафіксовані у відповідних документах;
- підготувати майбутніх фахівців із соціальної роботи до прийняття рішень у практичній фаховій діяльності;
- навчити використовувати багатство прийомів та методів професійного саморозвитку у процесі самореалізації;
- сформувати практичні навички здійснення профдіяльності, володіти набором процедур (технік, методів), спрямованих на надання ефективної соціальної допомоги.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи професійної діяльності соціального працівника

Тема 1. Базові поняття та сутнісні характеристики галузі соціальної роботи

Значення соціальної роботи. Визначення сутності основних понять.

Основні категорії соціальної роботи (професійні відносини, професійна свідомість, дії, професійний обов'язок спеціаліста із соціальної роботи).

Основні функції соціальної роботи.

Критерії моральності в соціальній роботі (сприяння суспільному прогресу, формування високоморальної особистості, суспільна доцільність, співробітництво учасників процесу, забезпечення всебічного позитивного впливу на учасників процесу).

Предмет і задачі вивчення курсу. Його функції в засвоєнні моральних основ соціальної роботи. Місце навчальної дисципліни в системі наук.

Тема 2. Принципи і стандарти професійної діяльності соціального працівника

Історія розробки та затвердження міжнародних документів, в яких викладено основні принципи і стандарти соціальної роботи. Структура та основні змістовні модулі цих документів.

Етичні принципи професії соціального працівника.

Етичні стандарти діяльності соціального працівника. Загальні норми етичної поведінки соціального працівника. Норми соціальної роботи стосовно клієнтів. Норми стосунків соціального працівника з установами і організаціями. Норми соціальної роботи щодо колег. Норми професії соціального працівника.

Тема 3. Професійний кодекс спеціалістів із соціальної роботи

Визначення поняття "професійний кодекс соціального працівника". Основні функції кодексу у суспільстві і у самій професійній діяльності.

Професійні кодекси соціальних працівників різних країн світу (Великої Британії, Швеції, Сполучених Штатів Америки, Канади). Прийняття національного кодексу як свідчення завершення етапу професіоналізації соціальної роботи в Україні. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України: зміст та структура.

Принципи діяльності спеціалістів із соціальної роботи України (перелік базових ідей і традицій, що стають підґрунтям для прийняття рішення в соціальній роботі). Норми поведінки спеціалістів із соціальної роботи (основа професійної діяльності соціальних працівників України).

Змістовий модуль 2. Вимоги до соціального працівника з позиції професійної діяльності

Тема 4. Професійні та особистісні якості, необхідні соціальному працівникові

Базові складові професійної свідомості соціального працівника: знання, переконання, потреба. Професійне виховання як невід'ємна складова підготовки спеціаліста з соціальної роботи.

Вимоги до професійних якостей соціального працівника. Професійна відповідальність і професійна компетентність. Вимоги до особистісних якостей соціального працівника і його ціннісних орієнтацій. Роль особистості соціального працівника при наданні допомоги. Необхідні особистісні якості для фахівця із соціальної роботи: розвинене почуття добра і справедливості, власної гідності і поваги до іншої людини, порядність, людяність, сила волі, емпатія, емоційна рівновага і терпимість. Соціальний інтелект.

Тема 5. Застосування базових категорій деонтології соціальної роботи у різних видах практичної діяльності соціального працівника

Деонтологія як розділ етики. Визначення основних понять та категорій деонтології. Сутність такого поняття як "деонтологія соціальної роботи". Принципи деонтології соціальної роботи.

Професійний обов'язок соціального працівника як ключова категорія деонтології соціальної роботи. Професійний обов'язок соціального працівника перед суспільством і державою. Відповідальність і професійний обов'язок соціального працівника перед професією. Професійний обов'язок соціального працівника перед колегами і колективом. Відповідальність та професійний обов'язок соціального працівника перед клієнтами і їх близькими.

Тема 6. Вимоги професійного етикету до поведінки соціального працівника

Вимоги до поведінки професіонала з огляду на етикет. Принципи етикету соціального працівника: принцип гуманізму, принцип доцільності дій, принцип краси поведінки, принцип врахування народних звичаїв і традицій.

Поняття «правила етикету» і його зміст. Установлений порядок поведінки працівників соціальних служб при знайомствах і представленні, у відносинах з колегами і клієнтами. Мистецтво проведення бесід, телефонних розмов, переговорів. Етикет ділової переписки. Норми поведінки в сім'ї клієнта, на його роботі, в громадських об'єднаннях, громадах, церкві тощо. Особливості етичного спілкування з клієнтами різної статі, віку тощо. Шляхи і засоби формування морально-етичної культури соціальних працівників.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника»

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	ІРС	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Основи професійної діяльності соціального працівника					
Тема 1. Базові поняття та сутнісні характеристики галузі соціальної роботи	6	4	14	1	
Тема 2. Принципи і стандарти професійної діяльності соціального працівника.	6	4	14	1	
Тема 3. Професійний кодекс спеціалістів із соціальної роботи	6	4	13	1	2, модульне тестування
Змістовий модуль 2. Вимоги до соціального працівника з позиції професійної діяльності					
Тема 4. Професійні та особистісні якості, необхідні соціальному працівникові.	6	4	13	1	
Тема 5. Застосування базових категорій деонтології соціальної роботи у різних видах практичної діяльності соціального працівника	6	4	13	1	2, РКР
Тема 6. Вимоги професійного етикету до поведінки соціального працівника	6	4	13	1	2, КПІЗ
РАЗОМ	36	24	80	6	

5. Тематика практичних занять

Метою проведення практичних занять є закріплення теоретичних знань та набуття умінь їхнього використання у професійній діяльності.

Практичне заняття № 1.

Тема: «Базові поняття та сутнісні характеристики галузі соціальної роботи».

Мета: Систематизувати та поглибити знання студентів за темою, формувати вміння самостійно використовувати знання та навички в комплексі вивчення дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Значення соціальної роботи. Визначення сутності основних понять.
2. Критерії моральності в соціальній роботі.
3. Предмет і задачі вивчення курсу. Місце навчальної дисципліни в системі наук.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.

2. Програмований контроль за тестами.

Література: [1, 2,3, 4, 5,16,17,25]

Практичне заняття № 2.

Тема: «Принципи і стандарти професійної діяльності соціального працівника».

Мета: Систематизувати та поглибити знання студентів за темою, формувати вміння самостійно використовувати знання та навички в комплексі вивчення дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Історія розробки та затвердження міжнародних документів, в яких викладено основні принципи і стандарти соціальної роботи.
2. Принципи професії соціального працівника. Стандарти діяльності соціального працівника.
3. Загальні норми поведінки соціального працівника. Норми соціальної роботи стосовно клієнтів.

Хід заняття:

1. Обговорення індивідуально-наукових повідомлень студентів з поданих питань.
2. Ділова гра.

Література: [1, 2,4, 5,17, 18, 19, 21]

Практичне заняття № 3.

Тема: «Професійний кодекс спеціалістів із соціальної роботи».

Мета: Систематизувати та поглибити знання студентів за темою, формувати вміння самостійно використовувати знання та навички в комплексі вивчення дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Визначити основні функції професійних кодексів у суспільстві і у самій професійній діяльності.
2. Проаналізувати професійні кодекси соціальних працівників різних країн світу.
3. Знайти спільне і відмінне у обітницях соціальних працівників різних країн.

Література: [2,3, 5,16,17,25]

Практичне заняття № 4.

Тема: «Вимоги професійного етикету до поведінки соціального працівника».

Мета: Систематизувати та поглибити знання студентів за темою, формувати вміння самостійно використовувати знання та навички в комплексі вивчення дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Назвати основні принципи етикету соціального працівника, навести приклади їх проявів.
2. Запропонувати власний перелік норм поведінки соціального працівника в сім'ї клієнта, на його роботі, в громадських об'єднаннях громадян.

3. Проаналізувати особливості етичного спілкування соціального працівника з клієнтами різної статі та віку

Література [1,2,5,10,11,12,16,17]

Практичне заняття № 5.

Тема: «Етичні аспекти роботи центру зайнятості як соціальної служби».

Мета: Систематизувати та поглибити знання студентів за темою, формувати вміння самостійно використовувати знання та навички в комплексі вивчення дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Визначити особливості етичного спілкування з різними групами клієнтів центру зайнятості (ЦЗ).

2. Запропонувати план заходів, спрямованих на попередження проявів бюрократизму, формалізму, байдужості, черствості у роботі з клієнтами ЦЗ.

3. Проаналізувати моральні принципи співробітництва з колегами, навести приклади їх застосування у практичній діяльності соціального працівника-фахівця ЦЗ.

Література: [5,10,11,12, 16,17]

Практичне заняття № 6.

Тема: «Деонтологія – основа професійної діяльності соціального працівника».

Мета: Систематизувати та поглибити знання студентів за темою, формувати вміння самостійно використовувати знання та навички в комплексі вивчення дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Деонтологія в професійній діяльності соціального працівника.

2. Особливості застосування категорій деонтології в різних видах соціальної роботи.

3. Професійна етика спеціаліста соціальної сфери.

Основні чинники етичної регламентації професійної діяльності соціального працівника.

Література: [1, 2,4, 5,17, 18, 19, 21]

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання.

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника» готується і виконується у вигляді презентації.

КПЗ охоплює основні теми дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника»:

Базові поняття та сутнісні характеристики галузі соціальної роботи.

Принципи і стандарти професійної діяльності соціального працівника.

Професійний кодекс спеціалістів із соціальної роботи.

Професійні та особистісні якості, необхідні соціальному працівникові.

Застосування базових категорій деонтології соціальної роботи у різних видах практичної діяльності соціального працівника.

Вимоги професійного етикету до поведінки соціального працівника.

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника» виконується самостійно кожним студентом у вигляді звіту і презентації. Студентам пропонується підготувати методичний матеріал на основі вибіркового масиву вихідних даних та основних тем дисципліни **«Професійна самореалізація особистості соціального працівника»**.

Метою КПЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи. КПЗ – це завершена теоретична або практична робота з дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних в процесі лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює зміст навчального курсу в цілому.

КПЗ оформлюється у відповідності з встановленими вимогами і готується впродовж вивчення всієї дисципліни.

Структура КПЗ:

- вступ – зазначається тема, мета завдання роботи і основні її положення;
- теоретичне обґрунтування – виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- методи (при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт) – вказуються і коротко характеризуються методи роботи;
- основна частина (стилий виклад основного матеріалу та методичні вказівки до його вивчення);
- додатки (схеми, малюнки, моделі, описи, дидактичні завдання, ділові та рольові ігри та методика їх проведення тощо);
- висновки;
- список використаної літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТ КПЗ

1. Звіт про виконання КПЗ подається у вигляді скріпленого (зшитого) зошита (реферату) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням всіх позицій змісту завдання (за об'ємом до 10 арк.)

2. КПЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни та приймає іспит, не пізніше ніж за 2 тижні до іспиту.

3. Оцінка за КПЗ виставляється на заключному практичному занятті з курсу на основі попереднього захисту КПЗ (15 хв.) і усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хв.).

4. Оцінка за КПЗ є обов'язковим компонентом залікової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Питома вага КПЗ у загальній оцінці з дисципліни становить 20%.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	<p>Базові поняття та сутнісні характеристики соціальної роботи</p> <p>Проаналізувати основні функції соціальної роботи. Навести приклади по кожній із них .</p> <p>Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p> <p>Ведення термінологічного словника.</p>	10
2	<p>Принципи і стандарти професійної діяльності соціального працівника</p> <p>Прослідкувати історію розробки та затвердження міжнародних документів, в яких викладено основні принципи і стандарти соціальної роботи.</p> <p>Вивчити документи, затверджені Міжнародною федерацією соціальних працівників (МФСП): «Міжнародну Декларацію етичних принципів соціальної роботи» та «Міжнародні етичні стандарти соціальних працівників»</p> <p>Занотувати основні положення цих документів.</p> <p>Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p> <p>Ведення термінологічного словника.</p>	10
3	<p>Професійний кодекс спеціалістів із соціальної роботи</p> <p>З'ясувати основні функції професійного кодексу у суспільстві і у самій професійній діяльності.</p> <p>Ознайомитись з етичними кодексами суміжних професій, виділити спільне та відмінне в них..</p> <p>Проаналізувати професійні кодекси соціальних працівників різних країн світу (Великої Британії, Швеції, Сполучених Штатів Америки, Канади), виділити спільне та відмінне в них.</p> <p>Вивчити документ «Кодекс спеціалістів із соціальної роботи України», його структуру та зміст. Занотувати основні положення цього документу.</p> <p>Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p> <p>Ведення термінологічного словника.</p>	10
4	<p>Професійні та особистісно-моральні якості, необхідні соціальному працівникові</p> <p>Навести приклади прояву на практиці кожної із особистісних якостей необхідних для фахівця із соціальної роботи для забезпечення результативної професійної діяльності (розвинене почуття добра і</p>	10

	<p>справедливості, власної гідності і поваги до іншої людини, порядність, людяність, сила волі, емпатія, емоційна рівновага і терпимість). Доповнити даний перелік. Скласти перелік необхідних професійних якостей для соціального працівника</p> <p>Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p> <p>Ведення термінологічного словника.</p>	
5	<p>Застосування базових категорій деонтології соціальної роботи у різних видах практичної діяльності соціального працівника.</p> <p>Розглянути сутнісні характеристики деонтології як розділу етики. Познайомитись з особливостями медичної деонтології, педагогічної етики, деонтології психологічної допомоги, деонтології допомоги в стаціонарних і нестаціонарних соціальних закладах, етикою економічної і соціально-побутової допомоги.</p> <p>Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p> <p>Ведення термінологічного словника.</p>	10
6	<p>Вимоги професійного етикету до поведінки соціального працівника.</p> <p>Проаналізувати основні принципи етикету соціального працівника: принцип гуманізму, принцип доцільності дій, принцип краси поведінки, принцип врахування народних звичаїв і традицій. Навести приклади прояву кожного із цих принципів в конкретних нормах професійного етикету соціального працівника.</p> <p>Запропонувати власний перелік норм поведінки соціального працівника в сім'ї клієнта, на його роботі, в громадських об'єднаннях громадян, при запровадженні вуличної соціальної роботи тощо.</p> <p>Проаналізувати особливості етичного спілкування соціального працівника з клієнтами різної статі та віку</p> <p>Огляд основної та додаткової літератури по темі.</p> <p>Ведення термінологічного словника.</p>	10
7	<p>Прийняття етичних рішень у практиці соціальної роботи</p> <p>Проаналізувати характер морально-етичних проблем у соціальній роботі, проблемні ситуації та зони можливих конфліктів у практичній діяльності соціального працівника.</p> <p>Обрати проблемну ситуацію із практики соціальної роботи, проаналізувати її з позиції положень етичного кодексу та застосувати метод ієрархії етичних принципів згідно Левенберга і Долгоффа для визначення найкращих можливих варіантів вирішення конфлікту або проблеми.</p>	10
8	<p><i>Професійні межі у соціальній роботі</i></p> <p>Проаналізувати основні принципи встановлення професійних меж та їх функції у практичній діяльності</p>	10

	<p>соціального працівника. Скласти перелік основних характеристик, притаманних синдрому «вигорання». Скласти для себе програму дій, спрямовану на профілактику та попередження виникнення цього феномену на індивідуальному та міжперсональному рівнях та на рівні організації де ви працюєте. Огляд основної та додаткової літератури по темі. Ведення термінологічного словника</p>	
--	---	--

8. Тренінг з дисципліни

Тема тренінгу: «Актуалізація професійного потенціалу соціального працівника».

Мета заняття: Знайомство учасників групи з майбутньою роботою, актуалізація досвіду участі у соціально-психологічних тренінгах, знайомство з проблемою актуалізації особистісного потенціалу. Формування установки на самопізнання та самотворення, розвиток адекватного уявлення про себе як фахівця.

Завдання: Проаналізувати положення документу «Кодекс спеціалістів із соціальної роботи України» в частині, що стосується норм поведінки спеціалістів із соціальної роботи, а саме норм поведінки соціального працівника стосовно клієнтів. Дати розгорнуте тлумачення кожного із положень цієї групи норм з позиції власного розуміння даного аспекту діяльності соціального працівника. Підкріпити свої роздуми прикладами із практики соціальної роботи по кожній із позицій даної групи норм етичної поведінки соціального працівника.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання У процесі вивчення дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника» використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- поточне тестування та опитування;
- модульне тестування та опитування;
- оцінювання виконання КППЗ;
- ректорська контрольна робота.
- іспит.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Професійна самореалізація особистості соціального працівника» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)	Іспит
20 %	20%	20%	40%

Тиждень (7)	Тиждень (14)	Тиждень (15)	Згідно розкладу
-------------	--------------	--------------	-----------------

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№	Найменування	Номер теми
1.	Індивідуальні завдання для самостійного виконання	1 - 7
2.	Електронний варіант лекцій	1 - 7
3.	Електронний варіант підсумкових тестів	1 - 7

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові акти

1. Етичний кодекс спеціаліста із соціальної роботи України // Соціальна політика і соціальна робота. - 2003. - № 1
2. Закон України "Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк" від 10.07.2003 р.
3. Закон України "Про охорону дитинства" від 26.04 20001 р.
4. Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" від 5.10. 2000 р.
5. Закон України "Про місцеве самоврядування" від 21.05.1997 р.
6. Закон України "Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх" від 24.01.1995 р.
7. Закон України "Про соціальні послуги" від 19.06.2003 р.
8. Закон України "Про соціальну роботу з дітьми та молоддю" від 21.06.200 і р.
9. Закон України „Про органи самоорганізації населення" від 11.07.2001 р.
10. Міжнародна декларація етичних принципів соціальної роботи // Соціальна політика і соціальна робота. - 1998. - № 4.

Основна

11. Бербешкина З. А. Этика социального работника // Теория и практика социальной работы: проблемы, прогнозы, технологии. - М., 2007. – 212 с.
12. Бондарчук Л. В. Етичні засади соціальної роботи у контексті європейських стандартів // Матеріали IV Міжнародного симпозиуму з біоетики "Розвиток ідей біоетики у європейському контексті". - К.: Сфера. - 2006.

13. Лукашевич М. П., Бондарчук Л. В. Інноваційні соціальні технології професійного самовизначення особистості: Навчальний посібник. - К.: ІПК ДСЗУ, 2005.
14. Лукашевич М.П. Соціальна робота: (теорія і практика) : підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна.—К. : Каравела, 2009.—368 с.
15. Малахов В. А. Етика: Навчальний посібник. - К.: Либідь, 1996.
16. Медведева Г. П. Этика социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. —208с.
17. Семигіна Т. В., Грига І. М. Система моральних норм у соціальній роботі // Вступ до соціальної роботи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т. М. Семигіної, І. І. Миговича. - К.: Академвидав, 2005.
18. Словник-довідник для соціальних працівників і соціальних педагогів / За ред. А. Й. Капської, І. М. Пінчук, С. І. Толстоухової.- К.: УДЦССМ, 2000. - 260 с.
19. Тетерский С. В. Этический и профессиональный кодекс социального работника // Введение в социальную работу: Учебное пособие. - М.: Академический Проект, 2000.
20. Шевчук О. С., Шевчук С. П. Основи етики та професійного спілкування // Введення у соціальну роботу. Навчальний посібник. - К.: Фенікс, 2001.
21. Ярская-Смирнова Е.Р. Профессиональная этика социальной работы. – М., 2008. - 182 с.

Допоміжна

22. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М. Соціальна психологія: Навч.-метод. посібн.- К.: Каравела, 2009.- 216с.
23. Бондарчук Л. В. Вопросы этики - неотъемлемая часть подготовки и практической деятельности социального работника // Материалы II Международного симпозиума по биоэтике, посвященного памяти В. Р. Поттера. - К., 2002.
24. Бондарчук Л. В. Пошук нових стратегій і технологій профілактики синдрому вигорання у персоналу служби зайнятості // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Психологія особистості безробітного" - К., 2006.
25. Бондарчук Л.В. Обмеження життєдіяльності молоді з інвалідністю та їх врахування при працевлаштуванні / Працевлаштування молоді з інвалідністю: Навч. посібник. / [Ю.М. Маршавін, Д.Ю. Маршавін, М.В. Судаков, Л.В. Бондарчук; за заг. ред. Ю.М. Маршавіна]. – К.: КІМ; ІПК ДСЗУ. – 2010. – С. 9-14.
27. Лукас Д., Васильченко О. Етичні принципи та цінності соціальної роботи // Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. В. І. Полтавця. - К.: КМ Академія, 2000.
28. Профессионально-этические нормы социальной работы / Под ред. С. А. Беличевой. - М.: Центр Консорбциума "Социальное здоровье России", 1993.
29. Сафьянов В. И. Этика общения. - М., 1991.
30. Сенченко И. Этика и этикет деловых отношений // Основы менеджмента. - М., 1993.

32. Технологии социальной работы: Учебник / Подбщ. ред. проф. Е. И. Холостовой. - М.: ИНФРА-М, 2003. - 400 с.